

סגולה לשלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיעונוכי"א

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א
אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות מאולחנותיו הקדושים ומספספלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי בלק תשפ"ב

גליון 88

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

רחמנות על הקב"ה כאשר איש ישראל נלכד בשחיתותיו

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו" (במדבר כג כא).
פעם שאל אותו איש אחד איך אפשר רחמנות על הקב"ה⁽²⁾ שהניצוץ הקדוש לאהוב את הרשע, השיב הלא נשמת נלכד בקליפות⁽³⁾.
קובץ תפארת ישראל, קובץ ה עמ' 33

השלמות וצינינים

1. כתב בית יוסף (או"ח סי' רכז) הטעם שבחכמי ישראל אומר שחלק [מחכמותו ליראין] ובחכמי עובדי גילולים אומר שנתן [מחכמותו], נראה שהוא מפני שישראל ההולכים בדרכי ה' ועושים מצותיו הרי הם כחלק השם, אבל עובדי גילולים חווקים ממנו יתברך והם כמי שנתן מתנה מנכסיו שאינם חלק ממנו. והר"ד אבודרהם כתב שהטעם מפני שהחלק הוא כמו הצינור הנמשך מן הנהר שאפשר להרחיבו ולהגדילו ואפשר לקצרו ולחסרו, מה שאין כן במתנה כי תלושה ופסוקה, ובישראל כתיב (דברים לב) "כי חלק ה' עמו" ולפי זכותם מתרבה ומתמעט. עכ"ל.
2. ראה בדברי קדשו של מו"ר אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' זי"ע (צוואת הריב"ש סי' קכה, הובא בבעל שם טוב ע"ת במדבר ג) על הכתוב (תהלים צב ג) "צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון יגה", כי הנה יש שני מיני צדיקים ושניהם צדיקים גמורים, אך החילוק ביניהם, האחד הוא תמיד בדביקות בהשם יתברך ועושה עבודתו המוטלת עליו, והוא צדיק רגני לעצמו ולא לזולתו כלומר שאינו משיפע מצדקתו לאחרים, וזהו נמשל לארז' שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית כה) שאינו עושה פירות, שהוא רק צדיק בפני עצמו ואינו עושה פירות שיהיו אחרים למוטב וירבו ויפזרו צדיקים בעולם, זה אינו עושה, אלא לעצמו יישגא' ומרבה שכרו. אבל הצדיק השני הוא נמשל לתמר' העושה פירות, וזהו 'כתמר יפרח' כלומר שהוא מוציא יקר מוולדו ומפריחו ומרבה הטוב בעולם, וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לב): 'מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים וכו', רצה לומר שזה הצדיק ה'ב' הנזכר הוא הנקרא 'בעל תשובה', פרוש שהוא בעל ואדון אל התשובה כי הוא החזירם למוטב ורבים השיב מעוון וגרם תשובה בעולם, שכרו כפולה ומכופלת הרבה יותר מצדיק הראשון הנ"ל אף שגם הוא צדיק גמור. עכ"ל. וראה בספח"ק אורח לחיים (פרי' נח"ד"ה אלה תולדות) שהביא דברים אלו בשם בשם הרה"ק המגיד הגדול ממעורייטש זי"ע, וכתב לפרש דבריו וזה לשון קדשו: דנהג יש לקיים מצות הוכח תוכיח באהבה אף לרשע גמור וכו', ואם כן אם האדם המוכיח ומשתדל להשיב רבים מעוון הוא כתמר, שאין לו אלא לב אחד הקדושה לעשות בו נחת רוח ליצורו, וגם לקיים מצות על השם יתברך שגפול הניצוץ הקדוש בקליפות, ועל כן אינו רוצה ליקח מהרשע שאין מקבל ממנו מוסר החלק הטוב שלו, רק שמשתדל עמו הרבה פעמים בתוכחה באהבה, ומבקש מהשם יתברך שיעזור לו שישוב אליו כי הוא הנותן יד לפושעים ועוזרם לשוב אליו, זה הצדיק יפרח ועושה פירות, וכו'.

וראה בהנהגות ישרות מרבינו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע שכתב בזה הלשון: ויראה לקיים פסוק 'אלמדה שושנים דרכיך' (תהלים כא טו) כדי להוציאם מתחת ליטורא אחרא ולהביא אותם אל הקדושה לעשות בו נחת רוח ליצורו, וגם לקיים מצות עשה של 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא י"ה), כי כל ישראל יש להם חלק אלוך ממעל כמו שכתב "כי חלק ה' עמו" והם בשרשם אחדות גמור, רק הגופים מחולקים. ובדרך זו היה נוהג רבינו זי"ע, וכמוכא בספר אבן ישראל (דף כב) שפעם אחת שבת רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע בעיירה פאנוועליטש הסמוכה לסקווירא אשר בפלך קייב, ולקראת השבת השנייה בא לשבות שם הרה"ק בעל אור המאיר זי"ע. באור ליום שישי בא רבינו זי"ע לקבל ברכת פרידה מבעל אור המאיר, אז שאל הר' זאב וואלף ז"ל את רבינו 'לאיזה עיר כבודו נוסע?' אמר לו לעיר פלונית, 'ומתי יגיע לשם?' מחו בשעה שלש אחר הצהריים - היתה תשובת רבינו, אז אמר לו הרה"ק בעל אור המאיר בתמימה

הילולא דצדיקיא

הרבנית הצדקנית מרת חוה ע"ה

מחברתו הטהורה של הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע

לכבוד יומא דהילולא י"ב תמוז תר"ה

הרבנית הצדקנית מרת חוה ע"ה נולדה לאביה הרה"ק רבי אברהם מקאריסטשוב זי"ע בן הרה"ק רבי צבי הירש זי"ע ראש הישיבה ומגיד מיששים בק"ק קאריסטשוב, ולאמה הרבנית הצדקנית מרת מלכה ע"ה בת הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאביל זי"ע. בהגיע לפרקה נעשתה עזר כנגדו לרבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע (כל סיפור השידוך הובא אשתקד בגליון 36).

בקדושה של מעלה

בספר כלילת חן (עמ' 2) מובא בשם הרה"ח ר' זאב הכהן אשר שמע מוקנין הדור אשר בימי הרה"ק ר' ישראל מרז'ין היה איש אחד תלמיד חכם מופלג ושמור ר' ראובן אדעסה, והיה קשה לו קושיא חמורה על איזה פסק של הרמב"ם ז"ל, ושאל את כל התלמידי חכמים אשר מצא אין פותר אותו. חבריו אשר חמדו לצון בחושבם כי הרה"ק מרז'ין אינו יודע ללמוד, אמרו לו 'גש נא אל הרבי ושאל אותו'. וכן עשה ר' ראובן ובא אל מרן הרה"ק מרז'ין זי"ע עם ספר הרמב"ם תחת ידו ושאל את מרן הרה"ק מרז'ין זי"ע את אשר קשה לו. כאשר שמע הרה"ק מרז'ין זי"ע את שאלתו אמר לו 'אמור נא שוב את לשון הרמב"ם'. וכאשר קרא את הרמב"ם עצר אותו לפתע הרבי ואמר 'כאן צריך לעמוד ואז הכל יהיה טוב, דבר דבור על אופניו'. ופתח הרה"ק את פיו בחכמה ואמר בעל פה את כל לשון הרמב"ם, ועיני רבי ראובן אורו, ובהתפעלות רבה והתרגשות גדולה שאל 'איך יתכן שאומרים עליכם כדברים האלה אשר אין כבודו יודע ללמוד? ואכן פלא הוא כי הלא אין רואים את הרבי לומד כלל?!'. ונענה הרה"ק מרז'ין זי"ע ואמר 'תשאל זאת לאמי והיא תאמר לך'.

רבי ראובן אשר ראה כי טוב רצה אכן לדעת הכל ועל כן נכנס אל חדר הרבנית הצדקנית מרת חוה ע"ה ושאל אותה את פשר הדבר שבנה הרה"ק שלח אותו אליה שתגיד לו מאין הוא יודע ללמוד אף על פי שלא רואים אותו לומד. כאשר שמעה זאת הרבנית הצדקנית מרת חוה ע"ה, שאלה אותו 'האם אתה יודע ללמוד? והשיב כן. שאלה אותו הרבנית על מה שאמרו חז"ל (נדה

ל) שמלאך לומד עם הוולד קודם שיוצא לאויר העולם את כל התורה כולה, ואחר כך בא מלאך וסוטר לו על פיו ומשכח תלמודו, האם ב' מעשים אלו נעשים על ידי אותו המלאך או שהם ב' מלאכים נפרדים. ר' ראובן לא ידע ושאל אותה מה היא התשובה, אז אמרה לו הרבנית הצדקנית שהם שני מלאכים נפרדים, אמנם מאין נברא המלאך השני המשכח את תלמודו, זה בא ממחשבה אחרונה של היוזג. וסיימה הרבנית את דבריה ואמרה 'וזאת תוכל להאמין לי שלא אני ולא בעלי הרה"ק רבי שלום זי"ע היה לנו מחשבה כזו בעת הזאת, והמלאך המשכח לא נברא כלל, ועל כן בני זוכר את הכל...'

חוה'טשי נושאת ארון הקודש

סיפר הרה"ג רבי שמואל אהרן שזורי זצ"ל (מובא באוצר אגדות החסידים, חלק א' ערך הרה"ק מאפטא) כי בעת אשר היתה הרבנית הצדקנית מפראהבישט זי"ע בימי עיבורה קודם לידת מרן הרה"ק מרז'ין, נסעה אל הרה"ק בעל 'אוהב ישראל' מאפטא זי"ע, ותיכף כאשר נכנסה אל אותו צדיק קם מכסאו והכריז 'חוה'טשי נושאת ארון הקודש', וכי ביטויו היה נשמע שאומר את שמה 'חפצי' על שם הכתוב (מלכים ב' כ"א) 'ושם אמו חפצי ביה'.

צדיק הדור אינו רשאי לינוק אלא משל אמו

סיפר החסיד הישיש ר' משה וויינטרוב מבארדיטשוב ז"ל כי בעת ביקורו בסדיגורה סיפרה הרבנית הצדקנית מרת מרים ע"ה, את אשר אמר לה בעלה אדמו"ר רבי אברהם יעקב מסדיגורה זי"ע, שבעת אשר נולד אביו הרה"ק מרז'ין זי"ע ביקש רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע מהרבנית הצדקנית מרת חוה ע"ה שתניק את הילד בעצמה ולא תמסרה למינקת, כי צדיק הדור אינו רשאי לינוק משל אחרים, רק משל אמו, והראיה ממושה רבינו שלא רצה לינוק אלא משל אמו.

שבח רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע על בנו מרן

הרה"ק מרז'ין זי"ע עם שם אמו

בכתבי הגאון החסיד רבי ישראל פסח מנאוועליץ זצ"ל כתב מה שקיבל מוקן אחד בשם הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס זי"ע שאמר רבינו הרה"ק הרבי רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע על פרק כ"ה (פסק יז) שבתהלים 'זה אמר דוד המלך ע"ה בגן שלמה בנו ובגן מיין שאשקוני [מרן הס"ק מרז'ין זי"ע]א, והסימן שבפסוק תחת אבותיך יהיו בניך' יש את השם "ישראל בן חוה" - תחת אבתיך יהיו בניך תשימו לשרים בכל הארץ".

בבית הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע

סיפר כ"ק אדמו"ר מבוהוש זצ"ל (מובא באוצר אגדות החסידים ח"א, ערך בית רוזין) כי בהיות מרן הרה"ק מרז'ין ילד לקחה אותו אמו לבארדיטשוב ושבתה עמו בבית הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע. בכל אותה השבת השתעשע וחבק הרה"ק מבארדיטשוב את ילד השעשועים, ובשעת חלוקת השיירים של הפשטידא היה מנהגו לטבול השיירים בטבוק וליתנו לכל אחד. ונתן גם לילד חתיכת שיירים פשטידא טבולה בטבוק.

כעבור שנים, ביום שהכתירו את הרה"ק מרז'ין זי"ע לרב, פתח ואמר 'מרגיש אני עוד כעת טעם של גן עדן מהשיירים טבול עם טבוק שנתן לי הרב מבארדיטשוב'.

ביקורו של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע בביתה

בספר אבן ישראל (סלינגטון, עמ' 10) מובא: שמעתי מהחסיד ר' שמעון מרז'ין ע"ה, שבתחילת כהונתו של הרה"ק מרז'ין זי"ע פעם אחת נסע על שבת אחת לפראהבישט על פי הזמנת החסידים דשם, ונסע לשם ביום ה', ובאותו יום בא לרז'ין הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זלה"ה, כאשר בא לאכנסיה שלח לאמו של הרה"ק מרז'ין הצדקנית מרת חוה'לי ע"ה, שאם היא רוצה שיבקר אצלה תשלח לו שלש מאת ר"כ, והצדקת חוה'לי שאלה אצל אחד החסידים נעליים עמוקים שקורין שטיול (מגפיים) כדי שתוכל ללכת מפני הבוץ שבעיירה ואספה הלוואות גמילות חסדים ושלחה לו הסכום המבוקש, ורק אז בא למעונו של בנה הצדיק, והראתה לו את כל החדרים מלבד חדר אחד שהיה סגור, כי אמרה לו כי בנה הרה"ק מקפיד על זה שלא יכנס אדם שם, כי המקום הוא קודש... אז אמר לה אני רוצה שעל כל פנים תפתחי לי, וכאשר אך פתחה לו את הדלת הריח בחוטמו ואמר 'אי! קודש הקדשים!'. (והיא שם עוד מה שאמר אודות מרן הס"ק הרה"ק מרז'ין זי"ע).

הוי זהיר בגחלתן שלא תכוה

בספר קבוצות כתבי אגדה (ח"ב עמ' 57) הביא בשם הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייבש מהוסיאטין זי"ע בנו של מרן הרה"ק מרז'ין זי"ע שפעם אחת הגיע הרה"ק בעל 'מאור עינים' מטשערנאביל זי"ע אל הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז זי"ע, ודירתו של הרה"ק ממעז'בוז היתה דירה קטנה על כן שלחו את הרבנית ע"ה ללון בבית השכנים, ולהרה"ק בעל 'מאור עינים' זי"ע הכינו מיטה ללון בחדר בו היה ישן הרה"ק ממעז'בוז. ובלילה טרם ישכבון פנה הרה"ק הרבי ר' ברוך זי"ע ושאל את הרה"ק מטשערנאביל זי"ע 'האיך עברה עליכם הדרך? ענהו הרה"ק מטשערנאביל זי"ע 'באמצע הדרך עגלתנו עצרה וראיתי שם איזה נפש, ושאלתי מה ירצה, ויען ויספר את כל אשר קלקל בעולם הזה, וניקיתי אותו מכל כתמי אמונם הוא נשאר לעמוד שם. אז שאלתי 'מה עוד תרצה? ויען ויאמר 'אני הוא זה אשר הוציא שם רע על נכדת הרבי - אשת הרה"ק רבי שלום שכנא (שם כתב שאמר על בת הרה"ק מטשערנאביל אמו של רבי שלום זי"ע, אמנם דאי שיש טעות בדבריו כי אמו של הרה"ק לא היתה בת הרה"ק מטשערנאביל אלא תמותו. ואכן כן הגיה בנר ישראל ח"ח ערך הרה"ק מהוסיאטין אות כד שהמזכיר אודות נכדתו אשת הרה"ק מפראהבישט זי"ע). וסיים הרה"ק מטשערנאביל את דבריו ואמר 'כיון שמשמתי כדברים האלו השלכתי לנוקבא דתהומא רבא כי משם לא תהיה לא תקומה לעד'.

כאשר שמע זאת הרה"ק ממעז'בוז זי"ע, זעק 'אוי ווי! האם על כך אומרים העולם שרבי ברוך הוא רבי קפדן ורבי נחום הוא גוטער גוטער ייד' (כלומר שהוא מנהיג את קהל עדתו בחסד וברחמים).

בשעה שסיפר הרה"ק מהוסיאטין זי"ע את הדברים חזר על מילותיו האחרונות של הרה"ק ממעז'בוז זי"ע ג' פעמים, והפסיק מלספר. אחר כך התלהב וסיים את דבריו " אוי! אוי! אוי! ווי! ווי האט מען נישט רחמנות אויף א יידיש נפש" (האיך לא מרחמים על נפש של יהודי!). והחסידים השומעים הבינו שבדבריו הקדושים העלה ותיקן את הנפש ההיא, ומפני שהיה הרה"ק מהוסיאטין זי"ע אחד מנכדי אותה הבת שהוציאו עליה שם רע היה בכחו לחול על כבוד אמו וקניטו, ולהעלות את הנפש לתיקונה.

אם כל חי

הרבנית הצדקנית חוה ע"ה נפטרה ביום י"ב תמוז תר"ה ומנו"כ בסאדיגורה, על מצבתה נחרט 'פ"ג האשה הרבנית הצדקנית המפורסמת, אם כל חי, מרת חוה בת אדמו"ר הקדוש מוהר"ר אברהם זלה"ה, שנפטרה יום י"ב תמוז ת.נ.צ.ב.ה'. בספר תפארת ישראל להר"ש סלינגטון (עמ' 107) כתב: ביום י"ב תמוז יאר צייט הראשון של הצדקת חוה'לה אמו של אדמו"ר זלה"ה אמר הסבא קדישא מרז'ין בלשון קדש: 'זאי איז גיווען דיא אמת'ע חוה אם כל חי, דער אייבערשטער זאל העלפן איהר זכות זאל ביי שטייען אויף מיד אין אויף מיין ווייב אין אויף מייע קינדע, אויף דיא יודען וואס פארן צי מיר אין אויף כלל ישראל' (היא היתה אם כל חי האמיתית, הקדוש ברוך הוא יעזור שיזכותה תעמוד לי ולאשתי ולזרעי, על היהודים הנוסעים אלי ועל כלל ישראל).

ועוד סיפר הרה"ח רבי מאיר שטרנברג (הובא בליקוט בעניי ת"ת ועבודת ה' - באיאן, גליון תשצ"ו עמ' 107) בשם הרה"ח רבי משה חזן ז"ל כי בשהותו בתצר הקדוש באיאן ביום י"ב תמוז - יום הסתלקות אם כל חי הרבנית הצדקת חוה ע"ה היה גם הוא בין העומדים היה גם הוא בין העומדים בשני השורות לקראת הליכת הרה"ק הפחד יצחק' מבאיאן זי"ע מביתו נאוה קודש לקלוזי לתפלת שחרית כנהוג.

בהופעת הרה"ק בתוון בין שני השורות נענה אחד מוקני החסידים ואמר בהתרגשות 'היום יומא דהילולא של הרבנית הצדקת חוה'לי ע"ה בנה הסבא קדישא מרז'ין זי"ע אמר עליה שהיתה בבחינת 'אם כל חי', וזקנה הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאביל זי"ע אמר: 'אני שואל אצלה כמו הכהן גדול באורים ותומים'.

מצבת "אם כל חי" (כלשון המצבה)

הרבנית חוה מפראהבישט

זה נוסח מצבתה

פ"ג

האשה הרבנית

הצדקנית המפורסמת

אם כל חי מרת

חוה בת אדמו"ר

הקדוש מוהר"ר

אברהם זלה"ה

שנפטרה יום ה'

י"ב תמוז

ת.נ.צ.ב.ה